

Torah from Around the World

Wie een ander gunstig beoordeelt zal zelf gunstig beoordeeld worden.

Talmoed, Sjabbat 127b

Sjabbat 10 juni 2023/ 21 Siewan 5783, Sjelach Lecha, Bemidbar/Numeri 13:1 - 15:41

Tanach blz. 292 - 300

Haftara: Jehosjoea 2:1 - 24

Tanach blz. 432

Vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: **Rabbijn Judith Hauptman** is emerita docent Talmoed en Rabbijnse Cultuur aan het Jewish Theological Seminary te New York.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

De kracht van de eenling

De sidra van deze week, Sjelach Lecha, begint met de beroemde episode van de twaalf verspieders die op verkenningstocht gaan naar het land Jisraëel. Zoals de meesten van ons het verhaal kennen, bevelen tien van hen na hun terugkeer aan om naar Egypte terug te keren, terwijl slechts twee, Jehosjoea en Kaleev, de Jisraëlieten aanmoedigen om hun reis naar het Beloofde Land voort te zetten. Als we naar de verzen van hoofdstuk 13 kijken, ontdekken we dat dat niet precies is wat ze zeggen.

Volgens Bemidbar 13:27-28 zeiden de verkenners bij de terugkeer van hun reis tegen Mosjee: "Wij zijn in het land geweest waar u ons naartoe hebt gestuurd. Werkelijk, het vloeit

over van melk en honing. Maar daar staat tegenover dat de bevolking van dat land sterk is." De Tora gaat verder en zegt dat Kaleev, staande voor Mosjee, het volk gerust stelde en zei: "We kunnen zonder problemen optrekken en het land in bezit nemen." (v. 30) De andere (elf) verspieters weigerden zich door Kaleev te laten overtuigen en antwoordden: "We kunnen dat volk niet aanvallen, het is te sterk voor ons." (v. 31) De uitkomst is duidelijk: de verspieters prijzen het Land van Jisraëel, maar zijn bang voor het volk dat er woont. Ze willen niet verder gaan.

Het verrassende aan deze verzen is dat er staat dat alleen Kaleev het opneemt tegen de menigte nee-zeggings. Maar werd de meesten van ons op Joodse les niet geleerd dat zowel Jehosjoea als Kaleev het opnamen tegen de andere tien? Wat moeten we denken van deze tegenstrijdigheid?

Laten we kijken naar het commentaar op deze verzen in de Tosefta, een verzameling parallel aan de Misjna:

"We zijn gegaan naar het land waar je ons naartoe hebt gestuurd," zei Jehosjoea (v. 27).

Kaleev zei: " We kunnen zonder problemen optrekken en het land in bezit nemen." (v. 30).

De verspieters zeiden: "Maar de mensen die het land bewonen zijn machtig" (v. 28).

Drie uitspraken naast elkaar: degene die dit zei, zei dat niet, en degene die dat zei, zei dit niet (Sotah, 9:2).

De rabbijnen van de Tosefta presenteren hun eigen interpretatie van deze verzen. Ze beweren dat het niet de elf verkenners waren die zeiden: "We zijn aangekomen in het land waar je ons naartoe hebt gestuurd" (v. 27), maar Jehosjoea alleen die die woorden zei. En het waren de andere tien verkenners, met uitzondering van Kaleev, die vervolgens zeiden: "De mensen daar zijn echter machtig." (v. 28) Waarop Kaleev antwoordde: " We kunnen zonder problemen optrekken en het land in bezit nemen." (v. 30) Volgens deze lezing moedigen niet één maar twee verkenners - Kaleev en ook Jehosjoea - de mensen aan om de reis voort te zetten en de obstakels te overwinnen.

Het is duidelijk dat de rabbijnen de tekst niet interpreteren volgens de simpele betekenis van de woorden. Ze beweren dat er drie sprekers zijn - Kaleev, het volk en Jozua - en niet slechts twee, zoals de verzen suggereren. Waarom introduceren ze Jehosjoea in een tekst waarin hij absoluut niet wordt genoemd? Waarom laten ze hem net zo dapper optreden als Kaleev?

Laten we, om tot een antwoord te komen, het vervolg van de aflevering in hoofdstuk 14 lezen. Nadat het volk weigert naar het land op te trekken, proberen zowel Kaleev als Jehosjoea de opstand tegen Mosjee te onderdrukken (v. 6). Ze falen. God zegt dan dat, terwijl de rest van de Uittocht-generatie zal sterven in de woestijn, Kaleev alleen zal overleven en het land zal binnengaan omdat "hij doordrenkt was met een andere geest en mij trouw bleef." (v. 24)

Merk op dat het vers niet vermeldt dat ook Jehosjoea zal overleven. Later in het hoofdstuk zegt God echter dat ook Jehosjoea het land zal binnengaan (vers 30). Bovendien zegt een vers in Dewariem (1:36) opnieuw dat God alleen Kaleev van de Uittocht-generatie zal toestaan het Beloofde Land te bereiken. We zien dus dat drie verzen - Num. 13:30 en 14:24 en Deut. 1:36 - spreken over Kaleev die zich als enige verzette tegen het verslag van de verspieders en dus de veertigjarige tocht door de woestijn overleefde. De reden dat alleen hij wordt genoemd, is dat alleen hij alle elf verspieders trotseerde en hen op andere gedachten probeerde te brengen. Jehosjoea ging niet met hem mee in die nobele poging. Wat we als kinderen leerden - dat zowel Jehosjoea als Kaleev tegen de andere tien verkenners waren - is niet de letterlijke betekenis van de verzen.

De rabbijnen van de Tosefta wilden een positief licht laten schijnen op de toekomstige opvolger van Mosjee. Ook Jehosjoea, meenden ze, moet hebben geloofd dat het volk kon zegevieren over de reusachtige inwoners van het land. En dus voegden ze Jehosjoea toe aan het verhaal. Het is ook waarschijnlijk dat de rabbijnen de afleveringen van hoofdstuk 13 en 14 op elkaar wilden laten aansluiten. Aangezien Jehosjoea samen met Kaleev probeerde de opstand in hoofdstuk 14 te stoppen, redeneerden de rabbijnen dat hij hetzelfde moet hebben gedaan in hoofdstuk 13, ook al zegt de Tora dat niet. Ze schilderen Jehosjoea dus, net als Kaleev, af als iemand met een groot geloof in God en geen angst voor het volk.

Naar mijn mening is er een keerzijde aan de toevoeging van Jehosjoea door de rabbijnen aan hoofdstuk 13: de verheerlijking van Jehosjoea leidt tot de geringschatting van Kaleev. Hij wordt slechts een sidekick van Jehosjoea, in plaats van de held die de verzen suggereren dat hij is. (In een poging om het probleem van het zwijgen van Jehosjoea in hoofdstuk 13 te verklaren, beweren hedendaagse bijbelgeleerden dat de hoofdstukken 13 en 14 twee versies zijn van hetzelfde verhaal - een niet ongebruikelijke gang van zaken in de Tanach - waarbij de ene wordt verteld vanuit het perspectief van Kaleev [hoofdstuk 13] en de andere vanuit Jehosjoea's gezichtspunt [hoofdstuk 14]. Ze beschouwen hoofdstuk 13 als de meest betrouwbare versie, zoals ik hier heb gesuggereerd.)

Zonder de Tosefta zou ik de afwezigheid van Jozua in Numeri 13 denk ik niet hebben opgemerkt. Zoals zovele anderen heb ik dat hoofdstuk altijd gelezen door de ogen van de rabbijnen. Maar door goed naar de verzen zelf te kijken, besepte ik dat de letterlijke betekenis van de Tora is dat Kaleev begreep dat de andere verkenners misleid waren, de verschrikkelijke gevolgen van hun standpunt voorzag en dapper probeerde hen van gedachten te doen veranderen. Toegegeven, het is hem niet gelukt. Maar hij deed een dappere poging. Ik begrijp het dilemma waarin de rabbijnen zich bevonden. Ik heb er begrip voor dat zij Jehosjoea in de tekst van hoofdstuk 13 inbrengen. Maar voor mij is het een uitdaging om Kaleev zijn rechtmatige plaats in de Joodse geschiedenis terug te geven, want hij begreep de "kracht van de eenling". Hij mag niet langer een vergeten held zijn, en ook het belang van opkomen voor wat juist is, zelfs als je dat alleen moet doen, mag niet worden vergeten.

De huidige populariteit van de voornaam Caleb en het feit dat zij zelf een kleinzoon heeft die zo heet, bracht Rabbijn Hauptman ertoe deze column te schrijven.

[The Power of One is de titel van een roman van Bryce Courtenay en de daarop gebaseerde film van John G. Avildsen, vert.]

